

Tuchtrecht reikt steeds verder...

Het Regionaal Tuchtcollege te Zwolle heeft vorige week een psychiater beroepsbeperkingen opgelegd wegens het bezit van kinderporno. Een trend lijkt gezet.

Een psychiater, die in 2012 door de strafrechter werd veroordeeld wegens het downloaden en bezitten van grote hoeveelheden kinderpornografie, mag nu van de tuchtrechter geen minderjarigen meer behandelen. Na zijn aanvankelijke veroordeling pakte de man zijn werk weer op, in overleg met de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Hij kreeg daarbij beperkingen opgelegd, waar hij zich aan hield. Maar de tijden veranderden: de sfeer ten opzichte van zedendelinquenten verhardde, van de inspectie werd een steviger houding verwacht naar artsen met een dergelijk verleden. Onderdeel daarvan is dat altijd het oordeel van de tuchtrechter wordt gevraagd.

Ex-vrouw verbranden

De psychiater verweerde zich, en wees er onder meer op dat zijn verwerpelijke handelen in de privésfeer plaatsvond, en niet in de hoedanigheid van zijn beroep. Hij wees er ook nog op dat er bij de invoering van de Wet BIG bewust voor is gekozen dat handelen niet onder het bereik van het tuchtrecht te brengen. Dat is opvallend genoeg een van de argumenten die het Regionaal Tuchtcollege van Zwolle zelf aanvoerde in de zaak van de aios ouderengeneeskunde die veroordeeld was voor het inschakelen van twee junks, om zijn ex-vrouw te laten verbranden, voor de ogen van zijn kinderen. Nadat hij zijn straf had uitgezeten, ging hij weer aan het werk als arts. Ook in die zaak besloot de inspectie naar de tuchtrechter te stappen, toevallig ook de Zwolse. In november 2013 kwam dat college tot

de conclusie dat – hoe vreselijk het handelen ook was – het strafbare feit geen weerslag had op zijn functioneren al arts, en dus buiten het bestek van het tuchtrecht viel. Maar de IGZ tekende beroep aan, en kreeg gelijk: op 12 februari van dit jaar oordeelde het CTG dat zijn handelen getuigde van een ‘zo ernstig gebrek aan respect voor het leven en de gezondheid van een medemens dat het de hoedanigheid van arts direct raakt. Een arts dient immers te allen tijde op respectvolle wijze om te gaan met de gezondheid en het leven van degene die aan zijn zorg is toevertrouwd en het handelen van de arts tast het vertrouwen dat hij daartoe in staat is, wezenlijk aan.’ Klacht gegrond, maar geen maatregel, omdat de arts zijn straf reeds had uitgezeten en er inmiddels meer dan tien jaar was verstreken.

Tevreden minister

Terug naar de psychiater: nu oordeelt het RTC Zwolle in lijn van het CTG: ‘Het vertrouwen dat de maatschappij moet kunnen stellen in BIG-geregistreerde beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg in het algemeen en in dit geval in verweerder als verlener van (psychiatrische) gezondheidszorg, is wezenlijk aangetast door het gedrag waarvoor verweerder is veroordeeld (...). Tegen deze achtergrond is het handelen van verweerder niet los te zien van zijn hoedanigheid van BIG-geregistreerde beroepsbeoefenaar (...).’ Nu zijn poging tot moord en kinderporno niet hetzelfde, maar de redenatie komt overeen.

De minister zal tevreden zijn. Die schreef nog geen week eerder dat zij vindt dat zulke strafbare feiten – hierbij gaf ze als voorbeeld bezit van kinderporno – dermate grensoverschrijdend zijn dat ze haaks staan op de professionaliteit en integriteit die van een zorgverlener mogen worden verlangd, en daarmee een risico vormen voor de zorgverlening. Zij vindt dat in dergelijke zaken altijd een oordeel moet worden gegeven vanuit het perspectief van de gezondheidszorg door de tuchtrechter.

...misschien wel té ver

Hoogleraar gezondheidsrecht Aart Hendriks, tevens hoofd van de juridische afdeling van de KNMG, is huiverig voor een ontwikkeling waarbij privégedrag tuchtrechtelijk wordt beoordeeld.

In de wet staat nog steeds dat tuchtrecht gaat over handelen dat iemand in de hoedanigheid van hulpverlener uitvoert', zegt Hendriks. 'Deze uitspraken staan daarmee op gespannen voet, op zijn zachtst gezegd. Als een oordeel over privégedrag nodig is, zijn daar andere mogelijkheden voor. De leden van een tuchtcollege kunnen oordelen over wat beroepsmatig wel en niet verantwoord is, hun primaire deskundigheid ligt niet bij hoe privé handelen doorwerkt op beroepsmatig handelen. Als er een evident verband bestaat tussen beide, is er wel plaats voor de tuchtrechter. Dat hebben we als KNMG ook onder de aandacht van de minister gebracht, bij de evaluatie van de Wet BIG. Een voorbeeld dat daarbij wordt genoemd is bezit van kinderporno en werken met kinderen. Dat zou een voorbeeld kunnen zijn van onverenigbaarheid tussen privé en werk. Maar dan kun je je ook afvragen of degene die twintig keer te hard heeft gereden wel als ambulancechauffeur kan werken. Of iemand die anderen moet aanleren te kalmeren, dat wel kan als hij zelf een opvliegerig typetje is.'

Maar dan kom je op persoonlijkheid ...

'Inderdaad. En dan moeten we niet het College van Medisch Toezicht vergeten, dat is erop ingericht te beoordelen of gedrag zodanig is dat het goed beroepsmatig functioneren belemmert. Dat kan gaan om verslaving, beginnende dementie of andere gedragsstoornissen. In het CMT zitten ook leden die daarin zijn gespecialiseerd.'

Wat kan het CMT doen?

'Het kan beroepsbepenkende maatregelen opleggen, zoals bijzondere voorwaarden opleggen – bijvoorbeeld onder supervisie werken –, gedeeltelijk ontzeggen en doorhalen.'

Hoogleraar gezondheidsrecht Martin Buijsen is kritisch over het feit dat de tuchtrechter de mogelijkheid krijgt om een beroepsverbod op te leggen (zie blz. 606). Hij vindt dat eerder een taak voor de strafrechter.

'Als het primair gaat om een strafbaar feit, is dat logisch. Ook omdat in het strafrecht geldt dat je onschuldig bent tot het tegendeel is bewezen, dat je recht hebt op bijstand van een advocaat. Het tuchtrecht heeft een ander karakter, het toetst of jij goed de beroepsregels hebt nageleefd en stelt daarmee ook normen over de manier waarop we verwachten dat een goede hulpverlener handelt. Dat is gebaat bij een open gesprek over wat er is gebeurd. Daarvoor moet de beklaagde meewerken aan de eigen procedure. Het onderscheid tussen straf- en tuchtrecht is dus logisch. Ik ben het ook eens met Buijsen als hij zegt dat het niet aan de tuchtrechter is om handelingen te toetsen die zich in de privésfeer van een arts afspelen. Maar ik denk niet dat de strafrechter altijd het alternatief is. Soms is dat het CMT en in gevallen waarin een evident verband bestaat tussen privéhandelingen en tuchtrecht kan de tuchtrechter in beeld komen.'

Er is ook zo iets als de publieke opinie: niemand zal rouwig zijn als moordende artsen of dokters die kinderporno downloaden door de tuchtrechter worden aangepakt.

'Ik kan me dit wel voorstellen, zeker als je niet precies de bedoeling van het tuchtrecht kent. Maar er is nu eenmaal een afbakening van taken. Het tuchtrecht is er niet voor genoegdoening van gedupeerden of nabestaanden, maar om de kwaliteit van de beroepsbeoefening te waarborgen. Als het gaat om andere vormen van normovertredingen door beroepsbeoefenaren zijn daar gebruikelijke rechtsgangen en toetsinstrumenten voor.' ■

ISTOCK